

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานเฝ้าระวังเหตุการณ์ในพื้นที่ระดับตำบล และประเมินคุณภาพข่าวเหตุการณ์ของ รพ.สต. ในพื้นที่ 3 จังหวัด (นนทบุรี ปทุมธานี และพระนครศรีอยุธยา) ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 กรุงเทพฯ เลือกรพ.สต. แบบเจาะจง 12 แห่ง ประเมินจากหลักฐานทะเบียนรับแจ้งข่าวปี 2557 และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง 90 คน ใช้เครื่องมือและแบบฟอร์มตามแนวทางการดำเนินงานเฝ้าระวังเหตุการณ์ของ SRRT เครือข่ายระดับตำบล เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 - 31 กรกฎาคม 2558 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตและสอบถามโดยวิธี Content Analysis และวิเคราะห์ข้อมูลการประเมิน โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel

ผลการประเมินคุณภาพข่าว/ เหตุการณ์ที่รับแจ้ง 135 เรื่อง เข้าเกณฑ์ต้องแจ้ง 123 เรื่อง (ร้อยละ 91.1) เป็นเหตุการณ์เกี่ยวกับการเกิดโรคในคนมากที่สุด 115 เรื่อง (ร้อยละ 85.2) แผลงข่าวที่แจ้งข่าวมากที่สุดคือ อสม. (ร้อยละ 25.9) ข่าวมีความน่าเชื่อถือ 123 เรื่อง (ร้อยละ 91.1) เป็นข่าวที่แจ้งทันเวลา 118 เรื่อง (ร้อยละ 87.4) ซึ่งเป็นโรคที่มีความสำคัญสูงและตรงเงื่อนไขที่ต้องสอบสวน 106 เรื่อง (ร้อยละ 78.5) พบข่าวที่มีสัญญาณภัย 95 เรื่อง (ร้อยละ 70.4) มีการเข้าโปรแกรมออนไลน์ 39 เรื่อง (ร้อยละ 28.9) มีการสอบสวนควบคุมโรคในพื้นที่ 95 เรื่อง (ร้อยละ 70.4) และประสานแจ้งข่าวนอกพื้นที่ 23 เรื่อง ส่วนผลการศึกษาระบบการดำเนินงานเฝ้าระวังเหตุการณ์ในพื้นที่ระดับตำบล พบว่า อสม. มีบทบาทมากในการแจ้งข่าว/ เหตุการณ์ในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการแจ้งทางโทรศัพท์ มี รพ.สต. 7 แห่ง (ร้อยละ 58.3) ที่อสม. จะโทรตรวจสอบข้อมูลก่อนแจ้ง รพ.สต. และมี 5 แห่ง (ร้อยละ 41.6) ที่อสม. จะโทรสอบถามและลงไปตรวจสอบเบื้องต้นก่อน รพ.สต. ทั้ง 12 แห่ง มีทะเบียนรับแจ้งข่าว/ เหตุการณ์ที่มีตัวแปรสำคัญครบถ้วน ส่วนใหญ่เป็นการรับแจ้งมากกว่าการค้นหาข่าว ภายหลังการรับแจ้งข่าว รพ.สต. มีการกรองความน่าเชื่อถือของข่าว โดยติดต่อกลับไปยังผู้แจ้งหรือสอบถามจาก อสม. แล้วจึงลงไปตรวจสอบในพื้นที่ร่วมกับอสม. เพื่อประเมินเหตุการณ์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ผิดปกติเกี่ยวกับโรคที่เป็นปัญหาสำคัญในพื้นที่ โดยเป็นโรคไข้เลือดออกมากที่สุด 73 เหตุการณ์ (ร้อยละ 54.1) และเป็นโรคตามเงื่อนไขที่ต้องลงสอบสวนโรค ส่วนเหตุการณ์ผิดปกติอันตรายเป็นสิ่งแวดล้อมพบค่อนข้างน้อย ทีม SRRT ตำบลเกือบทุกแห่งสามารถดำเนินการสอบสวนควบคุมโรคเบื้องต้นได้ เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่ใช่เหตุการณ์การระบาดและไม่มีระดับความรุนแรงสูง หากเป็นเหตุการณ์ที่ควบคุมไม่ได้ เจ้าหน้าที่จะแจ้งขอสนับสนุนจากทีมที่สูงขึ้นไปจาก SRRT อำเภอ ซึ่งจะมีการแจ้งเตือนภัย และรายงานเหตุการณ์แก่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้พบว่า จุดแข็งของการเฝ้าระวังเหตุการณ์ในพื้นที่คือ รพ.สต. มีเครือข่ายในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง โดยทุกแห่งให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายที่เป็น อสม. ส่วนจุดอ่อนคือ รพ.สต. ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการชี้ข่าวเข้าโปรแกรมออนไลน์ ซึ่งจะทำให้หน่วยงานระดับเหนือขึ้นไปไม่ทราบข่าวเหตุการณ์เท่าที่ รพ.สต. ทราบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจต้องมีการนิเทศติดตามการใช้โปรแกรมออนไลน์ในระดับตำบลให้มากขึ้น

คำสำคัญ: การเฝ้าระวังเหตุการณ์ระดับตำบล สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 กรุงเทพฯ

Abstract

The objective of this study was to study the management of event-based surveillance and evaluate the quality of event news of the sub-district hospitals in three provinces (Nonthaburi, Pathum Thani and Phra Nakhon Si Ayutthaya) from the Office of Disease Prevention and Control 1, Bangkok. To assess the aim of this study, we selected 12 specific subdistrict health promotion hospitals (SHPS), evaluated from the surveillance registration book of the year 2014, and interviewed 90 people involved, using the Sub-district network SRRT event-based surveillance implementation guidelines form. The data were collected during 1 - 31 July 2015, and the characteristics and analyzation are based on content analysis data using Microsoft Excel.

Here we found that 135 events were reported; 123 events were matched to criteria (91.1%) and 115 events were human-related disease (85.2%). Moreover, we found that the major sources of community news and events reported to the sub-district health promotion hospitals were from community health volunteers (25.9%) and 123 events of the events news were reliable (91.1%), 118 events were timely news (87.4%), 106 were regarding high-priority control diseases and subject to investigation (78.5%), 95 events were warning news (70.4%), 39 events were online reported (28.9%), 95 events were local disease control investigated (70.4%), and 23 events were off-site news coordinates. From the results of the study of the management of event-based surveillance at the sub-district level, it was found that community health volunteers played a key role in the informing of news / events in the area, most of which were reported by telephone. There were seven SHPS locations (58.3%) where the community health volunteers verified the information before reporting to those SHPS and five locations (41.6%) where the community health volunteers call and inquire for more information, and go to preliminary checks before reporting to those SHPS. All 12 SHPS had recorded receiving news / events which contained important variables; most of them were more informative than searching for news. After receiving the notification, the SHPS evaluated the credibility of the news by contacting the informant or by inquiring from the community health volunteers, before examining together with the community health volunteers to assess the incident. Most of these involve the disease that is a major problem in that area. For instance, 73 events were dengue fever (54.1%) and fit to the criteria that required investigation. As for unusual incidents like environmental hazards, almost all sub-district SRRT teams were able to conduct initial disease control investigations; this was due to most of them being non-epidemic events and having a less high-degree of severity. If it is an event that cannot be controlled, the officer will request support from a higher organization from the SRRT District, which will be notified and will report incidents to executives and related organizations. Lastly, it was found that the strength of local incident surveillance was due to the SHPS having a strong network in each area, where all places give priority to promoting and developing networks for community health volunteers. However, the weak point was that the SHPS lack awareness for online reporting, which make higher-level organizations unaware of incident news past the SHPS. Thus, related-organizations may need to monitor and promote the use of online programs at the district level more thoroughly.

Keywords : Event-based surveillance , sub-district, Office of Disease Prevention and Control, Region 1 Bangkok